

ПРОЛОГ

Весняний вечір стелився поміж соснами, обіймав прохолодою, загортав у сутінки самотній маєток. Полотном озерного плеса мерехтіли зорі й відблиски ліхтарів. Від води віяло сирістю; вартові накинули теплі плащі, прикладаючись до кишенькових фляг. Питво економили: сьогодні горілки видали вдвічі менше, а кількість чергових, навпаки, подвоїли — господар приймав високого гостя.

Годину тому прибув екіпаж у супроводі кавалькади з білими хрестами, нашитими на просякнутий запахом ладану одяг. Збройні провели поважного гостя від карети до вітальні, де чекав господар, потому вельможні пани піднялися нагору й утаємничилися наодинці, а заїжджі приєдналися до служок, які били байдики на нижньому поверсі в очікуванні сигналу, без якого потікатися нагору було суворо заборонено.

Кожен мав власну думку щодо секретного питання, задля якого зібралися віч-на-віч голова Таємної Варти Юхим Кривденко та Святійший Патріарх Київський і всієї Русі-України Симеон.

— Війна, кажу вам! Такі наради збирають хіба перед війною.

— Ніч довгих ножів буде. Давно гебреїв не трясли! Знахабніла наволоч пейсата!

— У Видубицькому монастирі ікона Богоматері заплакала миром і кров'ю, а потім узялася пророкувати майбутнє... Патріарх усе саморуч записував!

— А я чув, що скарб Ярослава Мудрого знайшли.

— Дідька лисого знайшли! Шляхетним панам схотілося перехилити квартиру, а ви, йолопи, розводите містерії! Налийте краще.

Доки внизу множилися дедалі химерніші припущення, Святійший Патріарх Київський і всієї Русі-України, вмостивши немолоде тіло у зручному кріслі, розглядав орнаментований червоним деревом кабінет господаря. Численні книжкові шафи, мапи українських полків і східної Європи, кілька доволі талановитих пейзажів; жодної ікони чи розп'яття. Втім, Симеона турбувала відсутність не християнських регалій, а вірних пахолків, до яких він міцно прив'язався за останні роки: на самоті, без сторонньої допомоги, старий почувався незатишно.

— Ви не довіряєте власній челяді? — спитав Патріарх.

Юхим знічев'я гортав грубезну збірку філософських есеїв «Pro pryrodu svitu», витягнуту з полиці наосліп. Нечитаний том порипував корінцем, уперше розгортаючись світові. Господар повернув книжку до шафи і звернувся до гостя з ввічливою усмішкою:

— Довіряю. Водночас мені, голові Таємної Варти, відомо, як легко люди купуються й продаються, тому будь-які вуха при обговоренні настільки делікатного питання вважаю зайвими, — голова Варти підійшов до

сервірованого столу. — Вино я здатен розлити самостійно, не переймайтеся, Ваша Святосте.

Червона цівка перелилася з карафи до кришталевого келиха в покручених артритом руках. Патріарх обережно понюхав напій, пригубив, поцмокав губами і схвально кивнув.

— Колекційне.

— Ваша правда, — голова налив і собі. Насправді він не уявляв, що то за вино, бо на алкоголі не знався, та й не вважав за належне засмічувати собі голову такими речами. — Бажаєте чогось до вина? Як бачите, є сир, фрукти...

— Запізно для прийому їжі, — урвав господаря Патріарх.

Неподалік ухнув пугач. Симеон здригнувся й ледь не розлив вино на сиву бороду.

— Не маєте перестороги залишатися наодинці, сину мій? — старий нервово роззирнувся. — З вашою посадою...

Пальці Юхима пробігли кобурою на ремені.

— Якщо вбивця пройде повз моїх людей аж сюди, то гріш мені ціна як голові Таємної Варти.

Симеон погладив бороду — відповідь його не вдовольнила. Юхим ковтнув трохи вина, підійшов до великого глобуса, крутнув. Годинник басовито оголосив дев'яту.

— Має ось-ось з'явитися, — повідомив господар.

— Хто він такий? — Патріарх зазвичай готувався до сну о цій годині: його дратувало, що сьогодні він порушить розклад, який у поважному віці багато важить. — Цей невідомий... Ви повсякчас оминали говорити про нього з огляду на секретність, сину мій. Тепер можете розповісти?

— Побачите на власні очі, Ваша Святосте. Людина напрочуд неординарних талантів... Можна сказати, він сам знайшов мене. Всім серцем ненавидить перевертнів і поділяє наше прагнення позбутися їх. Розповідь, як зрушити боротьбу з місця. Його варто вислухати.

— Залишається довіритися вашому чуттю, сину мій! Сподіваюся, що ця людина напрочуд неординарних талантів має серед своїх чеснот і пунктуальність.

— Має, — почувся новий голос.

До кімнати з балкона ступив чоловік. Патріарх метнув переляканий погляд на Юхима. Той прожогом обернувся, водночас схопившись за зброю, але за мить силувано посміхнувся.

— Чорт! О, вибачте, Ваша Святосте.

Патріарх видихнув, поклавши руку на серце, і перехрестив господаря, даруючи прощення.

— Вмієте ефектно з'являтися, — сказав Юхим гостеві, прибираючи руку від кобури. — Я не вірив, що хтось здатний пройти крізь мої кордони, та ще й на цей поверх. Як вам вдалося?

— Методи, — відповів чоловік і всівся без запросин, у такий спосіб проголошуючи частину привітань завершеною.

— Він пройшов повз ваших людей аж сюди, сину мій, — закректав Патріарх і підморгнув Юхимові.

Той подумки обізвав священника старим гівнюком, стиснув губи і наповнив третій келих. Гість поставив вино перед собою на стіл, не скинувши затули.

Новоприбулий виявився паном невисоким і широкоплечим, плащ укривав його присадкувату постать, а глибокий каптур приховував обличчя: виднілася тільки помережена сивиною борідка.

— Я залишуся інкогніто, — мовив гість до Патріарха. — Можете кликати мене Рахманом.

— Як хочете, — той стенив плечима. — Якщо після тривалих перемовин голова Таємної Варти вважає, що ви можете допомогти... Сподіваюся, що так воно і є. Бо мій час коштує дорого.

— Тоді без зайвих передмов перейдімо до справи, — гість звернувся до Кривденка з незрозумілою інтонацією: чи то питав, чи то ставив перед фактом.

— Прошу, — Юхим крутнув глобус.

Непокоїло, що той, хто назвався Рахманом, заліз на його балкон непоміченим. Бозна, як він це зробив, але охорона — подвоєна охорона, чорт забирай! — без винятків отримає сувору догану.

— Отже, панове, Сірий Орден. Містична спільнота шаленців, які підписали угоду з нечистим заради могутніх сил, що їх начебто використовують на захист країни. Чорнокнижники виставляють це неподобство за чесноту, отримують від держави платню й офіцерські звання, а діяння їхні невідомі нікому, крім Гетьмана особисто.

— О так, — процідив крізь зуби Юхим.

Він мав чимало резонів ненавидіти Орден: постійні палиці в колеса, присвоєння гучних справ, конфлікти перехресних компетенцій, боротьба за фінансування з державної скарбниці. Чесно й віддано Юхим намагався робити свою справу, а «легендарні» лицарі, що ледь не захлиналися своїм містичним пафосом, повсякчас тільки перешкоджали його людям. Чаша терпіння наповнювалася багато років, аж доки не тріснула.

— Характерники заманюють до своїх лав дітей... — почав було гість, аж тут священник палко перебив його:

— ...щоб продовжити нечестиві обряди і навернути нові душі до пазурів диявола! Вихрести! Слуги Сатани!

Патріарх умить узявся червоними плямами і змахнув келихом так люто, аж розлив вино на стіл. «Тільки б старого грець не вхопив», — подумав Юхим.

— Незмивний гріх! Прокляті душі, прикуті до землі...

Юхим добре знав цю пісеньку. Симеон здебільшого був прагматичною людиною (включно з питанням віри), але на сіроманцях мав болісний пунктик. Він проголошував гнівні полум'яні промови проти характерників безліч разів — завдяки цьому, власне, вони з Юхимом і знайшли спільну мову.

— Святий трон Константинопольський...

Голову Таємної Варти завжди під'юджувало спитати, як так сталося, що святий трон Константинопольський опинився у столиці магометанської імперії Османів, але він стримувався. Деяким зауваженням потрібно дати настоятися.

— Як вам відомо, Сірий Орден захищено грамотою привілеїв і недоторканості Тимоша Хмельницького, — провадив Рахман без жодної емоції, коли Симеон змовк. — Грамота була дарована сином Богдана після оборони Українського гетьманату від Смарагдової Орди, відтоді характерники остаточно закріпилися в суспільній уяві у ролі заповзятих захисників батьківщини.

Гість говорив спокійно, без жестикуляції, проте у ньому чаїлося щось невловимо тривожне. Попри заряджений срібними кулями револьвер Юхим почувався вразливим поряд із Рахманом — і це йому не подобалося. Голова Таємної Варти давно зник, що так почувалися в його присутності інші: підлабузницьки розкланювалися, зазирали в очі, намагалися вловити подвійний

сенс у кожному слові, нещиро посміхалися у відповідь на будь-який жарт...

Але Рахман потрібний. Ворог ворога — мій союзник.

— Крім переліку прав лицарів, грамота є політичним захистом Ордену. Він залишатиметься недоторканим, допоки не порушити єдину умову...

— Державна зрада, — сказав Юхим.

— Так, пане, саме державна зрада. Вотум недовіри Чорної Ради, вотум недовіри Червоної Ради, печатка гетьмана — тільки так Тиміш дозволив знищити перевертнів, якщо ті стануть проти власної батьківщини.

— Батько Хмель за всіх чеснот не розгледів загрози в переступниках слова Божого і дозволив розквітнути паросткам зла! — Симеон потрусив головою.

Розкручений глобус ледь чутно зарипів віссю. «Шкода, що кляту грамоту не можна просто спалити разом з усіма характерниками», — подумав Юхим.

— Знищення Ордену можливе лише у випадку доведеної державної зради, — сказав він уголос. — І такого випадку не було за всю історію. Жодного.

— Оце ваш план, пане Рахмане? — пробуркотів Патріарх, який волів би о цій порі дивитися перший сон у великому м'якому ліжку. — Документ, продуманий таким чином, що його майже неможливо скасувати, й умова, яку ніколи не порушували, — це ваш план? На позір не надто надійно!

— Прошу дослухати, Ваша Святосте, — каптур уперше повернувся до старого, і Симеон здригнувся, коли побачив відблиск білків: правий виявився явно не там, де має бути око. — Я багато місяців продумував план, перебирав усі можливі шляхи, розвішував тенета, смикав за нитки... Решта ідей не спрацює. Повірте моему